آرای باطله در انتخابات اخیر باز هم خبرساز شد، چه تفسیری می توان از این کنش داشت؟

مرزبندی با تحریمی‌ها، اعتراض به آرایش سیاسی

زهرا طیبی
خبرنگار گروه نقد روز

امر عجیبی نیست، ممکن است در هر انتخاباتی «آرای باطله» میزانی از آمار را به‌خود اختصاص بدهند. وجود این آرا می‌تواند دلایل مختلفی داشته باشد، بعضی افراد این اقدام را به‌صورت اعتراضی انجام می‌دهند یا فرد مناسبی وجود ندارد که به آن رای بدهند یا اینکه اساسا نوشتن اسامی داوطلبان اهمیت چندانی ندارد. این علت‌ها می‌توانند مواردی باشند که میزانی از آرای باطله در انتخابات را به‌خود اختصاص می‌دهند. این موضوع در انتخابات‌های ریاست‌جمهوری به‌مراتب کمتر و در انتخابات‌هایی مثل مجلس و شورای شهر- که تعداد افراد بیشتری حضور دارند- بیشتر دیده می‌شود. اگر انتخابات را یکی از اصلی‌ترین شئون مشارکت مردم در انتخاب افراد در نظام حکمرانی بدانیم، می‌شود با نگاهی به افرادی که انتخاب شده‌اند یا نشده‌اند، نگاه و نظر مردم نسبت به شرایط فعلی کشور و افراد داوطلب انتخابات را تحلیل کرد، حتی گاهی آرای باطله می‌توانند نشان‌دهنده نظر و نگاه مردم نسبت به انتخابات و شرایط فعلی کشور باشند و مردم در سایه نبود نامزد مورد نظر خود ترجیح داده‌اند رای باطله دهند. گاهی بالا رفتن میزان آن هم می‌تواند پیامی برای نظام حکمرانی داشته باشد. در این میان گاهی آنچه در انتخابات می‌گذرد و تحلیل رفتار انتخاباتی مردم از نتیجه‌ای که انتخابات‌ها و پیروزی یا عدم پیروزی افراد دارد، پراهمیت‌تر به‌شمار می‌رود.

آرای باطله؛ وجه تمایز انتخابات مجلس‌های یازدهم و دوازدهم؟

بعد از انتخابات ۱۱ اسفند و اعلام میزان مشارکت ۴۰ درصدی آنچه در تحلیل‌ها گفته می‌شد، این بود که انتخابات مجلس دوازدهم در بهترین حالت مانند انتخابات مجلس یازدهم برگزار شد و تفاوت چندانی نداشت. اما به‌نظر می‌رسد انتخابات مجلس دوازدهم تفاوت‌هایی با انتخابات مجلس یازدهم داشته باشد. میزان «آرای باطله» در انتخابات مجلس دوازدهم در برخی حوزه‌های انتخابیه قابل‌توجه بود تا آنجا که حتی نامزدهای برخی حوزه‌ها نتوانستند حدنصاب لازم آرا را به‌دست بیاورند و باید برای ورود به بهارستان در دور دوم رقابت کنند، برای مثال در استان یزد برمبنای آمار اعلامی وزارت کشور نفر اول درحوزه انتخابیه یزد ۸۱ هزار و ۶۳۴ رای آورد اما رای نفر دوم در این انتخابات فاصله قابل‌توجهی با نفر اول داشت و تقریبا ۱۹هزار رای آورد. در این میان نزدیک به ۲۹ هزار رای باطله در این حوزه انتخابیه شمرده شد که در مقایسه با نفر دوم می‌توان گفت آرای باطله رتبه دوم را در این حوزه انتخابیه به‌دست آورده است. از این نظر می‌توان انتخابات مجلس ۱۴۰۲ را ادامه انتخابات ریاست‌جمهوری ۱۴۰۰ در پیشتازی آرای باطله در انتخابات دانست که البته میزان آن در استان تهران بیشتر است.

آرای باطله در تهران به‌اندازه یک نماینده مجلس است؟

برمبنای آرایی که در تهران شمرده شده، به‌نظر می‌رسد میزان آرای باطله قابل‌توجه است تا آنجا که می‌توان آن را در کشیده شدن انتخابات مجلس در تهران به دور دوم موثر دانست. اگرچه میزان مشارکت در انتخابات مجلس در تهران تقریبا به میزان مشارکت در انتخابات مجلس یازدهم نزدیک است اما در انتخابات یازدهم، نفر اول تهران یک‌میلیون و ۲۶۵ هزار رای آورد، این میزان در انتخابات مجلس دوازدهم به ۴۰۰ هزار نفر رسید و به‌جز ۱۳ نفری که حدنصاب ۲۰ درصد آرا را کسب کردند، بقیه نامزدها در دور دوم برای ورود به بهارستان رقابت خواهند کرد. این امر نشان می‌دهد در یک سمت آرای مردم در تهران بین نامزدهای انتخابات پخش شده و اصطلاحا مردم لیستی رای ندادند و آرای باطله توانسته تا حدی میزان آرا نامزدها در تهران را بشکند. در این میان گمانه‌زنی‌هایی در مورد میزان آرای باطله در تهران مطرح شده برخی این میزان را به‌اندازه یک کرسی در انتخابات، ۵۰۰ هزار نفر، برخی آن را کمتر از ۱۲ درصد اعلام کرده است. بر این اساس می‌توان گفت این میزان بیش از دوره‌های گذشته بوده است. بااین‌حال برمبنای تصمیمی که در سال ۹۸ گرفته شد، قرار نیست آمار رسمی از میزان آرای باطله اعلام شود.

رای باطله به‌مثابه کنشی اعتراضی؟

شاید اولین‌بار بعد از انتخابات ریاست‌جمهوری بود که میزان آرای باطله به سه‌میلیون رسید و در کل کشور دوم شد. در میان مشارکت‌کنندگان انتخابات در رتبه دوم و بعد از رئیسی، نزدیک به سه‌میلیون آرای باطله در کل کشور شمرده شده بود. این میزان از آرای دیگر نامزدها پیشی‌گرفت و در رتبه دوم قرار گفت. این میزان آرای باطله، چیزی نبود که به‌صورت اتفاقی رخ داده باشد یا ناشی از سهل‌انگاری رای‌دهنده‌ها باشد. پیش از این برای اولین‌بار در انتخابات سال ۸۸ میزان آرای باطله در انتخابات با یک نامزد انتخاباتی رقابت کرد تا آنجا که مورد تمسخر مردم قرار گرفت. اما این بار و در انتخابات ۱۴۰۰ آرای باطله آنقدر زیاد شد که در رتبه دوم و بعد از آرای رئیس‌جمهور منتخب قرار گرفت. درواقع این رای دیگر باطله نبود، بلکه نوعی اعلام‌نظر و کنش نسبت به انتخابات ۱۴۰۰ بود. از این میان چند نکته مورد توجه است، اینکه رای‌دهنده‌ها حرف‌شان این بود که نامزد مورد نظر آنها در میان نامزدهای انتخابات نبوده است یا اینکه هیچ یک از افراد حاضر را برای ریاست‌جمهوری مناسب ندیدند. این موضوع نیز مورد توجه قرار داشت که برخی در اعتراض به عملکرد شورای نگهبان این رای دادند. میزان آرای باطله برای اولین‌بار در انتخابات‌هایی که برگزار شده بود به این میزان قابل‌توجه رسیده بود که اگرچه رایی نبود اما پاسخی نسبت به آنچه در انتخابات برگزار شده بود به حساب می‌آمد.

سهم ناچیز آرای باطله در انتخابات‌های رقابتی

اگر نگاهی به انتخابات‌های که تاکنون برگزارشده بیندازیم، مشخصا در انتخابات‌هایی که رقابت جدی میان داوطلبان برقرار شده بود، تعداد آرای باطله نیز کاهش قابل‌توجهی داشت، برای مثال در انتخابات ریاست‌جمهوری سال ۸۸ و در میان مشارکت ۸۰ درصدی مردم در انتخابات، تنها ۴۰۰ هزار رای باطله در کل کشور شمرده شده بود. اگرچه در انتخابات‌های مجلس کمتر آمار دقیقی از میزان آرای باطله به‌طورکلی اعلام شده، اما این میزان مشخصا در مقایسه با انتخابات‌های ریاست‌جمهوری بیشتر است اما آمار دقیقی در این رابطه ارائه نشده است. وجود آرای باطله در انتخابات را می‌توان ناشی از بی‌تفاوتی یا کم‌اهمیت بودن رای به افراد دانست. درواقع فرد رای‌دهنده از اهمیت حضور به انتخابات آگاه بوده اما شاید به این دلیل که حضور یا عدم‌حضور یک نماینده برای او اهمیت نداشته، نامی در برگه رای ثبت نکرده است، ریشه این مساله را می‌شود در رقابتی نبودن انتخابات در میان داوطلبان جست‌وجو کرد.

ضربه تسویه‌حساب‌های سیاسی اصولگرایان در فضای غیررقابتی انتخابات

انتخابات مجلس دوازدهم نیز از این قاعده مستثنی نیست. اگرچه پیش از این درباره میزان مشارکت و احتمال حضور کمرنگ مردم در انتخابات و لزوم اتخاذ سیاست‌هایی برای افزایش امید مردم به مشارکت شده بود، اما جدای از عملکرد نهادهای نظارتی انتخاباتی، آنچه در مورد کنش و فعالیت نامزدها و رقبای حزبی اتفاق افتاد، آسیب جدی‌ای متوجه مشارکت کرد. درواقع کنش رقبای سیاسی در انتخابات مجلس دوازدهم نه‌تنها تاثیر مثبتی بر میزان مشارکت نگذاشت، بلکه حتی تاثیر منفی بر آن گذاشت؛ رقبا روی همان ریل افشاگری‌ها و منفی‌گویی‌ها از یکدیگر حرکت کرده و ضربه دیگری بر اعتماد عمومی وارد کردند. این موضوع در جبهه اصولگرایی خود را خیلی جدی‌تر نشان داد. در این میان آسیب این اظهارات و تسویه‌حساب‌های سیاسی علیه یکدیگر خود را در رای بدنه ایدئولوژیک اصولگرایی نشان داد که می‌توان میزان آرای باطله را یکی از آسیب‌های آن فضا دانست.

مرزگذاری رأی‌دهنده‌ها با ایده براندازها

اگرچه تلاش برای تضعیف انتخابات و کاهش میزان مشارکت از سوی رسانه‌های فارسی‌زبان در کنار این نارضایتی‌ها وجود داشت که البته امر تازه‌ای هم نیست، اما برخلاف آنچه براندازهای خارج‌نشین انتظار داشتند، مشارکت روی همان میزان ۴۰ درصد سال ۹۸ باقی‌ماند. این میزان مشارکت ۴۰ درصد را نمی‌توان اتفاق خوشحال‌کننده‌ای به‌شمار آورد؛ چراکه ادامه این کاهش مشارکت از انتخابات ۹۸ تا الان را باید امر نگران‌کننده‌ای دانست که نشان می‌دهد همچنان نارضایتی‌ها برجای خود باقی هستند اما در نقطه مقابل آنچه در گفته‌ها و اظهارات براندازها مطرح می‌شد نیز اتفاق نیفتاد. در تحلیل این میزان مشارکت برای مثال در تهران می‌توان بخشی از علت ثابت ماندن این میزان را بیشتر نتیجه حضور و مشارکت بدنه ایدئولوژیکی دانست که اصل حضور در هر انتخابات را موضوع مهمی می‌داند که جدای از اینکه نامزد او حضور پیدا کرده باشد یا نه و یا اینکه از شرایط موجود ناراضی باشد یا خیر در انتخابات شرکت می‌کند. این بدنه ایدئولوژیک در انتخابات ۱۱ اسفند در تهران نیز حضور پیدا کرد و ضمن اینکه تحریم را ابزار درستی برای انتقال اعتراض نمی‌داند و ترک صندوق رای را مقدمه بروز مشکلات بیشتر در کشور می‌داند، مرزگذاری مشخصی هم با براندازها کرد و در زمین آنها بازی نکرد. بر این اساس مشارکت مردم در انتخابات اسفند مرزگذاری مشخصی با آن چیزی که براندازها مطرح می‌کردند، داشت. ایده‌ای که آنها مطرح می‌کردند، تحریم انتخابات و دنبال کردن اعتراض از راه خیابان به‌جای صندوق بود.

رای باطله به‌مثابه ناامیدی از وضع موجود

در سمت دیگر اما نکته قابل توجه دیگر این است که در مشارکت همین بدنه ایدئولوژیک نیز میزان آرای باطله قابل توجه است. این امر چند نکته را مورد توجه قرار می‌دهد که وجود آرای باطله در انتخابات می‌تواند دلایل مختلفی داشته باشد. شاید در سال‌های گذشته این امر ناشی از بی‌سوادی رای‌دهندگان بود، اما در انتخابات‌های اخیر و بعد از انتخابات ۱۴۰۰ این موضوع خود تبدیل به یک اعلام نظر از سمت رای‌دهنده‌ها شده است. وجود آرای باطله می‌تواند اعتراضی باشد در راستای عملکرد نامزدهای انتخابات، این امر در سال‌های گذشته خود را در قالب رای به فردی که نماد وضع موجود نبود یا در تقابل با آن قرار می‌گرفت، خود را نشان می‌داد اما در انتخاباتی که فردی یا افرادی وجود ندارد که بتوانند برای تغییر وضع موجود برنامه درستی ارائه دهند، انتخاب افراد شرکت‌کننده، شخص خاصی نخواهد بود و فرد ترجیح می‌دهد نام کسی را در برگه رای ننویسد. افزایش این میزان آرای باطله را می‌توان کنشی اعتراضی در انتخابات دانست. به‌نظر می‌رسد بعد از انتخابات ۱۴۰۰ آرای باطله به اندازه رای به یک نامزد یا فرد شناخته شده، هویت پیدا کرده است.

نارضایتی‌ها از گروه‌های موجود خود را در آرای باطله نشان داد

در مورد میزان آرای باطله در تهران گمانه‌زنی‌ها و اخبار و آمار متفاوت و متناقضی اعلام می‌شود و تا این لحظه میزان دقیقی از آرای باطله اعلام نشده، اما جدای از متفاوت و متناقض بودن این آمار می‌توان گفت، این تعداد در تهران قابل توجه است و فارغ از اینکه این میزان ۲۰۰ هزار یا ۵۰۰ هزار باشد، به‌هرحال به اندازه آرای یک نامزد در تهران را به خود اختصاص داده است. با نگاهی به افرادی که تا الان در انتخابات پیروز شده‌اند، می‌توان گفت بدنه ایدئولوژیک حضور پررنگی در این انتخابات داشتند و این موضوع را ترکیب فعلی‌ای که تا الان در میان نامزدهای اعلام شده مطرح شده است، اثبات می‌کند. اما در میان حضور این بدنه ایدئولوژیک هم میزان آرای باطله زیاد است. در وهله اول اگرچه مردم در تهران این‌بار لیستی رای نداده‌اند اما بالا بودن میزان آرای باطله در این طیف نیز نشان می‌دهد این نارضایتی‌ها در این بدنه ایدئولوژیک هم مورد توجه قرار گرفته تا آنجا که منجر به کنش آنها در انتخابات شده است. این موضوع را می‌توان اعتراضی به نامزدهای فعلی انتخابات در پاسخ به کارآمدی، عملکرد و فعالیت آنها دانست و در سمت دیگر ماجرا این پیام را منتقل می‌کند که رای‌دهنده‌ها آگاهانه اعلام کردند که نمی‌خواهند در زمین براندازان بازی کنند اما از شرایط موجود، عملکردها و رفتارها نیز ناراضی هستند و ترجیح‌شان این است که برای جلوگیری از سوءاستفاده اپوزیسیون در انتخابات شرکت کنند اما به کسی رای ندهند. آرای باطله حالا از میان افرادی که به شرایط موجود اعتراض داشتند یا منتقد بودند و جزء بدنه ایدئولوژیک نیز نبودند به طیفی منتقل شده که حضور در انتخابات و مشارکت در آن را به مثابه امر مهم و غیرقابل انکار مورد توجه قرار می‌دادند. حرکت این آرای باطله به‌سمت این طیف و تغییر جایگاه آرای باطله نشان می‌دهد این موضوع دیگر به قشر خاصی تعلق ندارد. علاوه‌براین حتی برخی از این افراد آرای خود را که عملا در انتخابات باطل خواهد شد را به صندوق انداختند و حتی این کنش خود را به شکل اعتراضی در فضای مجازی نیز منتشر کردند. این موضوع نشان می‌دهد که می‌بایست میزان آرای باطله در انتخابات مجلس را که در دوره‌های گذشته نیز وجود داشته، جدی گرفت و آن را حرف مردم با مسئولان و پاسخ آنها را در چهارچوب دموکراسی به نارضایتی‌های موجود و عملکرد آنها دانست.

احتمالا برنده انتخابات پایتخت، اردیبهشت معلوم می‌شود

پیچیدگی‌های تحلیل سیاسی آرا در تهران

علی مزروعی
خبرنگار گروه نقد روز

تا زمان نگارش این گزارش هنوز نتایج نهایی انتخابات تهران اعلام نشده است. اما بر مبنا داده‌هایی که ستاد انتخابات وزارت کشور تاکنون اعلام کرده است نیز می‌توان نتایج نسبتا دقیقی را تجزیه و تحلیل کرد. اینکه چه کسی باید عنوان برنده این انتخابات به خود بگیرد، میزان آرای باطله چقدر است؟ ترکیب فهرست برندگان تهران چه پیام‌هایی دارد و هیات‌رئیسه مجلس چه خواهد شد؟ سوالاتی است که در این متن تا حدودی به آن پاسخ داده شده است.

برای تعیین برنده زود است

شاید بتوان مهم‌ترین گزاره انتخابات مجلس دوازدهم در تهران را شکست تمام چهره‌ها و جریان‌های سیاسی عنوان کرد. درحالی سیدمحمود نبویان به‌عنوان نفر اول تهران کمتر از ۶۰۰ هزار رای آورده است که این میزان برای محمدباقر قالیباف به‌عنوان نفر اول دوره گذشته یک میلیون و ۲۶۵ هزار رای بود، یعنی او توانست حدود دوبرابر نبویان رای کسب کند. ضمن آنکه حتی نفر ۳۰ام تهران در مجلس ۹۸ یعنی عزت‌الله اکبری تالار پشتی با ۶۴۲ هزار رای ۲۰۰ آرای بیشتری از وضعیت کنونی نبویان داشته است. نکته جالب توجه دیگر در این باره این است که خود نبویان در انتخابات گذشته با ۸۲۰ هزار رای در جایگاه ششم تهران قرار گرفته بود و اکنون با بیش از ۲۰۰ هزار رای کمتر در جایگاه اول قرار گرفته است. این مقایسه نشان می‌دهد نبویان اگر در انتخابات مجلس یازدهم این مقدار رای را کسب می‌کرد حتی نمی‌توانست به مجلس راه پیدا کند. این اتفاقات درحالی رخ داده که میزان مشارکت در هر دو انتخابات تقریبا برابر بوده است. لذا چهره‌های حاضر در فهرست نمایندگان تهران بیش از آنکه عنوان پیروز بگیرند در برابر رای مردم شکست‌خورده تلقی می‌شوند.

آرای آب‌رفته چه شد

در انتخابات مجلس دوازدهم تک‌فهرست ائتلاف اصولگرایان توانست پیروز مطلق انتخابات لقب گرفته و ۳۰ نماینده را روانه مجلس کند. همین پیروزی نیز باعث شد تا کسانی که برای این فهرست تعیین‌تکلیف می‌کنند با اعتمادبه‌نفس بالا فهرستی نیز برای انتخابات ۱۴۰۲ تهیه کنند. حضور چندین فهرست متعدد در بین اصولگرایان اگرچه باعث پیروزی اصلاح‌طلبان نشد اما میزان آرا را تا حد زیادی بین فهرست اصولگرایان تقسیم کرد به نحوی که فاصله نفر ۳۰ام تا نفر ۶۰ام کمتر از ۱۰۰ هزار رای بود. درحالی‌که در انتخابات مجلس هشتم فاصله بین تالارپشتی نفر ۳۰ام و یامین‌پور نفر ۳۱ام ۳۵۰ هزار رای بود. بخش اصلی آرا آب‌رفته را نیز آرای باطله تشکیل می‌دهند.

تنها سبد پررونق انتخابات

یکی از موضوعات جذاب برای رسانه‌ها پیش از اعلام نتایج نهایی پیدا کردن آمار آرای باطله بود. اگرچه گزاره دقیقی تا لحظه نگارش این گزارش در این‌باره منتشر نشده است اما تا لحظه نگارش این گزارش مطابق آنچه در رسانه‌ها منتشر شده از مجموع ۴۸۰۰ صندوق شمارش‌شده حدود ۲۷۰ هزار رای باطله ثبت شده است. از این آمار این‌گونه برداشت می‌شود که دادن آرای باطله که زمانی به جامعه کم‌سواد اختصاص داشت اکنون به یک فرهنگ سیاسی تبدیل شده است. قرار دادن این آمار در کنار آمار کاهش مشارکت نشان‌دهنده رسوخ موج اعتراضی به لایه‌های مختلف جامعه است تا حدی که حتی بدنه‌های حامی مشارکت نیز به آن دچار شده است.

انتخابات ۱۴۰۲ سلبی‌ترین انتخابات ایران

اینکه آمار آرای باطله در صندوق زیاد بوده و آمار کاندیداهای پیروز نیز کمتر از سال ۹۸ است نشان می‌دهد رای‌دهندگان علی‌رغم میل به مشارکت گزینه مطلوبی برای انتخاب ندیده و با رایی سلبی همه کاندیداها را نفی کرده‌اند. این نتیجه را می‌توان حاصل رویکرد سلبی جریان‌های حاضر در انتخابات دید. گروه‌های سیاسی به جای ایده‌های ایجابی به سراغ نفی یکدیگر رفته و در راستای موفقیت در رویکرد سلبی خود حتی تا یک شب مانده به انتخابات لیست منتشر می‌کردند تا نشان دهند که به جای معیارهای تخصصی حذف چهره‌های رقیب ملاک بوده است. گروه‌های سیاسی اگرچه با رویکرد نفی رقیب آرای آن را سلب کردند اما همگی در ریختن این آرا به سبد خود ناکام مانده و آن را به سمت سبد آرای باطله هدایت کردند. اگرچه رای سلبی همواره بخش مهمی از فرهنگ سیاسی ایران را تشکیل می‌داد اما تشدید این فضا سلبی در انتخابات ۹۸ نهایتا اثرش را بر میزان آرای منتخبان نیز نشان داد.

چنارکار خودش را کرد

یکی از نکات قابل توجه درمورد نتایج انتخابات نزول چندپله‌ای محمدباقر قالیباف، رئیس مجلس یازدهم در فهرست منتخبان است. قالیباف از سال ۹۸ تاکنون حدود ۸۰۰ هزار رای خود را از دست داده و این امر نشان می‌دهد که عملکرد مردم در نگاه جامعه مثبت ارزیابی نشده است. البته بخش زیادی از ریزش بدنه ائتلاف اصولگرایان ناشی از ابهاماتی است که درمورد شیوه فهرست‌بندی آن وجود داشت. کنار ماندن برخی شخصیت‌های اثرگذار از فهرست باعث شد تا هم این افراد بنده رای خود را از شانا جدا کرده باشند و هم از این ائتلاف تا حد زیادی اعتبارزدایی شود. اظهارات رئیس شورای ائتلاف هم ضربه اساسی را به بدنه رای این فهرست زد. درحالی‌که ابهامات بسیاری درمورد حذف افراد شاخص از فهرست شانا و هدایت کردن آنها به سمت فهرست‌های دیگر وجود داشت حدادعادل در یک نشست خبری شانا را چنار بلند و بقیه فهرست‌ها را پاجوش خواند. این ادبیات هم مورد اعتراض رسانه‌ها قرار گرفت و هم زمینه‌سازی را برای تقویت گفتمان‌های ضدشانایی فراهم آورد. در نتیجه نیز برخلاف تصور شاهد ریزش بخش زیادی از بدنه اجتماعی این ائتلاف بودیم. بدنه‌ای که به سبد هیچ گروه دیگری نرفت.

نیواصولگرایان در کنار نواصولگرایان

بعد از اینکه ائتلاف شانا نتوانست همه کرسی‌های مجلس را کسب کند و اصلاح‌طلبان نیز در بین ۶۰ نفر اول نتوانستند جایگاهی پیدا کنند برخی تنوع نمایندگان انتخاب‌شده را به معنی شکستن دوگانه اصولگرایی، اصلاح‌طلبی معنی کرده و چهره‌های جدید را افراد مستقل و فرا جناحی معرفی کردند. این ادعا درحالی مطرح می‌شود که سرلیست‌های این فهرست‌ها همگی خاستگاهی اصولگرایی داشته و پس از اینکه ابزار اصولگرایان شناخته شده‌اند لیست مستقل ارائه داده‌اند. برای اینکه یک فهرست فراجناحی معنی شود اولا باید با استفاده از یک گفتمان مجزا از سایرین از خاستگاهی مستقل برخاسته باشد و ثانیا بتواند این هویت مستقل را تداوم دهند. اگر گروهی با وابستگی به دیگران اعلام موجودیت کند و در ادامه نیز با همین وابستگی ادامه حیات دهد، یعنی گفتمان مستقلی ندارد و مردم نیز درکی از استقلال آنها ندارند.

خروجی انتخابات تهران

تا لحظه نگارش این گزارش برمبنای اطلاعات منتشرشده ۱۳ نفر توانسته‌اند وارد مجلس شوند و برای ۱۷ کرسی باقی‌مانده مطابق قانون ۳۴ نفر بعدی باید در دور دوم انتخابات به رقابت بپردازند. نبویان، رسایی، ثابتی، قالیباف، تقی‌پور، ایزدخواه، آقاتهرانی، متکی، کوثری، کوچک‌زاده، یزدیخواه، خضریان و شریعتی ۱۳ کاندیدای پیروز هستند و چهره‌های زیر نیز شکست‌خورده و باید با انتخابات خداحافظی کنند. بابک نگاهداری، محمد خوش‌چهره، محمدسعید احدیان، علی مطهری، امیرابراهیم رسولی، محمدرویانیان، لاله افتخاری، محسن پیرهادی، سیدمحمد بطحایی، اقبال شاکری، علی عباسپور، مجتبی توانگر، سیدمحسن دهنوی، منصورحقیقت‌پور.

جریان‌شناسی برندگان سخت شد

در بین ۱۳ کاندیدای پیروز شش کاندیدای اختصاصی شانا حضور دارند و بقیه کاندیداها بین چهار فهرست اصلی اصولگرایان مشترک هستند. فهرست امنا یک کاندیدا مشترک با شانا و شش کاندیدا مشترک با صبح ایران دارد تا به این ترتیب در تعداد کاندیداهای پیروزی با شانا در عدد هفت برابر باشد. فهرست صبح ایران علاوه‌بر شش کاندیدای مشترک با امنا یک کاندیدای مشترک با شورای وحدت و دو کاندیدای مشترک با شانا دارد. نکته‌قابل توجه درمورد این اشتراکات حضور نبویان در سه لیست شانا، امنا و صبح ایران و همچنین حضور تقی‌پور در دو فهرست شانا و صبح ایران است. دو فهرستی که کاملا در تقابل با یکدیگر تعریف می‌شوند.

ائتلاف امنا و صبح ایران علنی‌تر شد

با نهایی شدن نتیجه انتخابات اکنون مردم با دقت بیشتر دسته‌بندی کاندیداها را دنبال کرده و حدود سیاسی را دقیق‌تر پیگیری می‌کنند. آنچه از نتیجه انتخابات برمی‌آید این است که دو فهرست امنا و صبح ایران اشتراکات بسیاری با یکدیگر داشته و تقریبا موتلف هم محسوب می‌شوند. ائتلافی که هیچ وقت علنی اعلام نشد اما برای کسب کرسی بیشتر در انتخابات پیگیری شد. فهرست صبح ایران که به ائتلاف با حمید رسایی و سیدنظام‌الدین موسوی تن داده است در بین ۳۰ نفر اول هیچ کاندیدای اختصاصی ندارد. این امر ظرفیت سیاسی این فهرست را نیز بیشتر آشکار می‌کند. فهرستی که اسامی آن تعداد بیشتری کاندیدا در میان فهرست برندگان دارد اما همه آنها با بقیه فهرست‌ها مشترک هستند.

چه اتفاقی برای هیات‌رئیسه خواهد افتاد؟

با وجود اشتراکات بسیاری که در بین فهرست‌های اصولگرایان وجود دارد پیش‌بینی درمورد هیات‌رئیسه مجلس بسیار سخت شده است؛ چراکه ائتلاف‌های موجود را به‌سختی می‌توان از هم تمیز داد. چنین اشتراکات و پراکندگی‌هایی در حوزه‌های غیر تهران نیز وجود دارد. همچنین خبرها حکایت از ورود ۴۰ چهره اصلاح‌طلب به مجلس در حوزه‌های غیر تهران می‌دهد که آمار تاثیرگذاری در تعیین‌تکلیف هیات‌رئیسه مجلس و راهبردهای احتمالی آتی آن محسوب می‌شود.

دوشنبه ۱۴ اسفند ۱۴۰۲
شماره ۴۰۹۴
WWW.FDN.IR
FARHIKHTEGANDAILY